

CENTRE MUNICIPAL DE FORMACIÓ D'ADULTS DE SANT JOAN DE VILATORRADA

GUILLERMINA MARTÍNEZ

Directora

Centre Municipal de Formació d'Adults de Sant Joan de Vilatorrada

La nostra experiència prové de l'àmbit de la formació d'adults. Com que avui ens trobem precisament en un lloc on també es treballa amb l'educació (de les persones adultes), ens plau sentir-nos ubicades en un entorn tan proper.

Per conèixer en profunditat qualsevol situació o experiència és convenient tenir informació del tipus de població de què parlem. Per això hem cregut important donar-vos algunes dades sobre el nostre municipi, Sant Joan de Vilatorrada. Està situat a la comarca del Bages, a uns 3 km de la capital bagenca, Manresa. Aquesta situació ha afavorit, en els darrers anys, un creixement considerable. De fet, a partir de la segona meitat del s. xx, Sant Joan comença a experimentar un fort creixement, sobretot als anys 60 amb la immigració provinent del sud de la península.

Tant les empreses tèxtils com les factories Pirelli i Lemmerz van absorbir molta mà d'obra. En només 25 anys la població va passar de 1.652 habitants a 6.854. Actualment, el cens del gener d'enguany ha recomptat 9.703 habitants.

La població és jove, ja que el nombre d'habitants entre 0 i 29 anys suposa aproximadament el 40 % del total. Per altra banda, hi ha un nombre de persones més grans de 65 anys força important, ja que representen quasi el 15 %.

Respecte al nivell d'estudis assolits, tenint en compte la població més gran de 14 anys, trobem que un 59 % només ha assolit la primera etapa d'EGB o, dit d'una altra manera, el Certificat d'Escolaritat. Mentre que els titulats superiors tan sols representen un 2 %.

La taxa d'atur de Sant Joan està en el 6,15 %. El sector de dones aturades té un percentatge molt superior amb relació als homes, concretament el 72,4 %.

Atur registrat. Distribució per sexe		
	Atur registrat	Distribució per sexe
Homes	66	27,5 %
Dones	173	72,4 %
Total	239	100 %

Sant Joan és un poble eminentment de serveis. Després d'un passat agrícola i posteriorment industrial, és ara el sector terciari el que predomina.

Activitats empresarials	
Indústria	19 %
Construcció	16 %
Comerç al detall	26 %
Serveis	32 %
Professionals i artistes	7 %
Total	100 %

Centrant-nos en la immigració estrangera a la nostra població, podem dir que no és significativa dins la globalitat de la població. En conjunt representa aproximadament un 3 % del total d'habitants. Un 61 % prové de països de l'Est d'Europa, un 24 % del Magrib, un 10 % d'Amèrica Llatina, un 4 % de països de la Unió Europea i la resta d'altres països.

Una vegada situats en la tipologia i característiques de la població de Sant Joan de Vilatorrada, us parlarem de l'àmbit de la formació d'adults i en concret del Centre Municipal de Formació de Persones Adultes de Sant Joan.

L'escola d'adults va començar la seva tasca l'any 1986, amb una proposta de l'INEM per tirar endavant dos grups de formació bàsica amb la finalitat d'obtenir les titulacions de Graduat i Certificat d'Escolaritat. En el curs actual s'imparteixen els nivells següents:

- Alfabetització (etapa instrumental nivell I). Grup en el qual s'introdueixen les lletres i els números, per tal d'adquirir l'aprenentatge de la lectoescriptura.
- Neolectors (etapa instrumental nivell II). Persones que ja coneixen les eines bàsiques de lectoescriptura, però que no dominen l'ortografia i la gramàtica.
- Pregraduat (etapa bàsica nivell I). Alumnes que ja han assolit el títol de Certificat d'Estudis Primaris i es preparen per aconseguir, en dos cursos, la titulació de Graduat Escolar.

- Graduat (etapa bàsica nivell II). Grup que té com a objectiu obtenir el títol de Graduat Escolar.
- Ampliació de coneixements. Persones amb inquietud de continuar enriquint-se, aprofundint en la llengua (castellà i català), en les matemàtiques i en l'entorn social i natural.
- Iniciació a la informàtica. Adquirir els coneixements bàsics per poder manipular un ordinador com a usuari.
- Català. S'imparteixen tres nivells. Per aconseguir dominar la llengua catalana, tant a nivell oral com escrit. Preparar-se per les proves que convoca el departament de normalització lingüística.
- Anglès. Es porten a terme dos nivells.

Enguany hi ha matriculades 157 persones. Però l'evolució de l'escola ha estat gradual.

Al nostre centre hi assisteixen majoritàriament dones, un 73 %, davant d'un 27 % d'homes (i la gran majoria menors de 25 anys). Hi ha 12 derivacions de Serveis Socials, 8 immigrants de diferents països i 16 menors de 18 anys.

A part de la tasca educativa també s'organitzen, promouen i coordinen diverses activitats complementàries com: sortides a teatre, cinema, excursions lúdico-culturals, festes i celebracions, comparsa de carnaval, programa quinzenal de ràdio, xerrades de temes socials d'actualitat o d'interès, recitals ...

Hi ha alguna d'aquestes activitats que s'organitza anualment, i en la qual participem amb altres centres o entitats. Es programen sessions culturals amb el casal d'avis, un recital de poemes i música per Sant Jordi (coordinat per representants de tots els centres d'ensenyament de la població), xerrades amb el CAP, mostra de poemes des de la Biblioteca Municipal, comparsa de carnaval de la població (amb la participació d'unes 50 persones), actes commemoratius del Dia de la Dona Treballadora...

De fet, deixant a banda els continguts formals que impartim, des del nostre centre sempre ens ha semblat prioritari fomentar i motivar la participació de les persones adultes en totes les manifestacions culturals i aconseguir dinamitzar-les per tal d'enriquir-nos com a éssers humans tant en les relacions personals com en l'aportació cultural del nostre entorn. Un dels àmbits en el qual sempre fem més incidència és a intentar transmetre «passió» per la lectura. Prova d'això és que a l'escola tenim posades frases a les parets que intenten promoure aquesta afecció: «Llegint es pensa més bé» (Fernando Sabater); «Pensar és imprescindible, llegir un luxe» (Fernando Sabater).

Quan s'ha de cercar informació o consultar material, adrecem l'alumnat a la biblioteca. Dues activitats, com a mínim, ens impliquen conjuntament durant el curs:

- Celebració del Dia de la Dona Treballadora. Hi assistim amb l'alumnat, alhora que proposem la programació i hi col·laborem.

- Mostra de poemes. Algunes alumnes hi participen com a poetesses. Les professores hi participem com a membres del jurat i fem tasques de correcció. Assistim a l'acte de la mostra. Es fa una publicació amb els poemes classificats.

També assistim a la majoria d'actes programats per la pròpia biblioteca.

Estem elaborant una proposta, que anomenem «Tertúlia Literària», que intenta utilitzar l'espai de la biblioteca per fer comentaris, interpretacions, col·loquis, d'un text o d'una obra literària, prèviament consensuada, entre alumnes i gent adulta externa a l'escola, de forma mensual. Es podria portar a terme a primera hora de la tarda i aprofitar el moment per prendre un cafè o te.

Durant el curs, en diferents aules, treballem escrits, relats, capítols de novel·les, poesia, articles periodístics, còmics... i en finalitzar el curs acadèmic, per «deures» de vacances elaborem un dossier, on incloem textos de diversos autors, tant en castellà com en català, que cal llegir en profunditat i després fer una fitxa literària de recerca, on s'han de contemplar les dades biogràfiques de l'escriptor, un resum de l'argument i una valoració personal.

Aquest darrer curs vam distribuir un dossier en què hi havia capítols dels llibres: *Pasiones* de Rosa Montero, *Madres e hijas* edició de Laura Freixas i *Dones* d'Isabel-Clara Simó. Un dia de juliol, una de les professores va anar a la biblioteca de la població per tal d'escollir alguna novel·la com a lectura d'estiu, i quina va ser la sorpresa en veure vuit alumnes reunides en una taula, llegint i comentant les lectures del dossier. Van explicar a la professora que havien acordat venir tots els dimecres del mes de juliol dues hores, així continuaven veient-se i podien compartir aquells textos, per posteriorment fer la recerca i les valoracions o reflexions personals. Aquesta anècdota ens va semblar a totes les docents de l'escola un guany importantíssim, perquè la seva actitud havia estat voluntària, no dirigida. Havien decidit triar un espai, que temps enrere ni coneixien, que no havien freqüentat, i ara se'ls s'obria tot un ventall de possibilitats d'aprendre i enriquir-se, de compartir aquesta descoberta amb altres persones.

Finalment, creiem que les escoles d'adults tenen una funció cabdal en el procés d'integració social i cultural, ja que són vies per canalitzar la dinamització, la participació ciutadana i per fomentar les relacions personals. De fet, són aquestes les que generen la tolerància basada en el coneixement profund de les cultures alienes.